

Buzády Tibor

A puli

A puli már nem is megy kutyaszámba, hanem a közismert kifejezés szerint: „A puli – az puli”. Ez a kis állat a magyar embernek többet jelent, mint bármely négylábú, és csaknem annyit, mint egy igazi kenyeres-pajtás. Versek, novellák, anekdoták százai tesznek tanúságot arról, hogy a puli a legmagyarabb kutya. Származása szerint nem tekinthetjük ugyan csak magunkénak, hiszen hasonló kutyák léteznek Tibettől, Szibériától kezdve egészen Lengyelországig. A puli mégis ízig-vérig magyar állat. Hogy miért? Mert tulajdonságai közel állnak a magyar ember tulajdonságaihoz! Dolgos, hangos, földhözragadt, érzékeny, mozgékony és nyílt egyéniségű. Vagy talán a sok évszázados munkatársát becsüli meg benne a nép?

Puli házaspár

Akárhogy is van a dolog, ez az állat szívet zsongító érzelmeket kelt minden magyarban, nemcsak odahaza, hanem tengerentúl is. Mi több! Merem állítani: nem is magyar az az ember, aki egy puli láttán nem érez tudatalatti közösséget a kis állattal!

A pásztorembernek kétféle kutya kellett. A farkasokkal, a medvékkel, a tolvajokkal a nagytestű kuvaszok és komondorok vették föl a harcot. A terelő munkához egy kisebb, mozgékonyabb fajta kellett, ez lett a puli. Ő aztán lelkiismeretesen és „kutyakötelességgel” el is látta a feladatát. A régi pásztorok a szelídebb juhok összetartására kisebb 40, az erősebb konda őrzésére 45-50 cen-

timéteres, az egykori rendőrök pedig még annál nagyobbabban használták.

A maszkos fakó puli arcorri részén sötétfolt van

A pásztorok tisztán őrizték meg a fajtát. A törzskönyvezést maga a pásztor és ásója végezte el: csak a legnagyobb és legértelmesebb kölyköt hagyta meg puliinasnak. A régmúltból fennmaradt rajzokon csúnyácska pulikat látunk, mert a pásztorok inkább a fajta munkaképességét és temperamentumát tartották szem előtt. Csak az utóbbi száz évben szépült, nemesedett a puli külleme is.

Bár ősi fajtánknak tartjuk, írásos formában mégis csak 1751-ben fordul elő a neve. 1924-ben törzskönyvezték először.

A jó puli élénk vérmérsékletű, kellemes öszenyomású állat. Rendkívül értelmes, tanulékony, s mondhatnánk rendszerető. Egyeseknek talán nem is tetszik, mert izeg-mozog, eléggé hangos, és mert hosszú szőrét nehéz tisztán tartani.

Közismert tulajdonsága: ha megsértődik, duzzogva elvonul, és órákig nem lehet vele beszélni. Szerencsére a harapós puli egyre kevesebb. Elhelyezés és ételmezés tekintetében rendkívül igénytelen.

Ideális magassága kb. 40-45 cm. A törzs és végtagok négyzetes formát mutatnak, amire rövid nyakkal illeszkedik a bozontos fej. Farkát hátra kunkorítva viseli, de helyén csak egy szőrpamacs látható. Lelógó fülét még figyelő helyzetben sem mozdítja meg. Orra nem túl hosszú, nem is fel-

MAGYAR HÁZIÁLLATOK

vagy lefelé görbülő. Szája széle és szeme héja fészes. A pulit nyílt és értelmes „tekintete” teszi vonzóvá. Persze nagyon sok emberben felmerül a kérdés: vajon lát-e a szemét elfedő bozonton át? Bizony, lát! Nagyon is jól, és őt ez a függöny egyáltalán nem zavarja! Úgy lát, mint amikor az ember a félig lehúzott redőnyön keresztül kikukucskál az ablakon.

Lát-e vajon a puli?

A puli igazi különlegessége a szőrzete. A hosszú hullámos szálak bizonyos módon összeállnak, és szalagokat, zsinórokat, vagy lapos, egyenetlen nemezeket alkotnak. Néha rendetlenül gubancos-koloncos szőrzet alakul ki. Ma a zsinóros szőrű pulinak van a divatja, de az ősi forma – úgy hisszük – a nemezes lehetett. Fésülni a pulit nem kell, legfeljebb rendezett szalagokat, zsinórokat alakíthatunk ki türelmes bontogatással. A puli bundája kitűnő hőszigetelő. Télen melegen, nyáron „árnyékban” tartja. Az állat szívesen tartózkodik kint még téli időben is, nem kell félni a megfázástól, betegségtől!

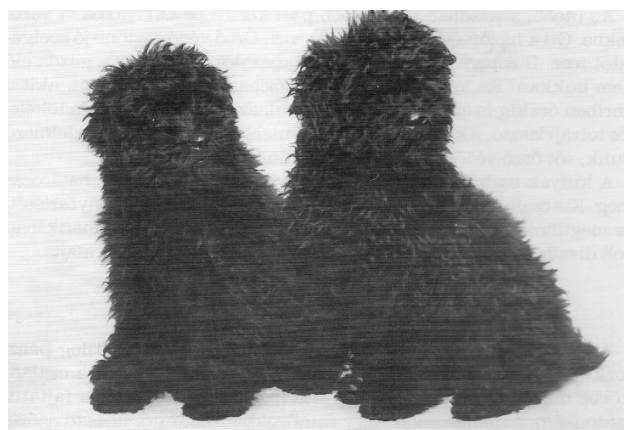

A puli rokona a lengyel alföldi juhászkutya

Kis puli ördögök

Színe fekete, fehér, vagy fakó. A fakók között van olyan is, amelyiknek az arcán kis sötét folt van, az ilyet hívjuk maszkosnak. Néha zsemlyeszínű, esetleg rozsdás-vörös, ordas. Lehet, hogy ez volt a puli ősi színe. Tenyésztési és esztétikai okokból szeretnénk a fakó pulit elfogadtatni önálló fajtának.

Közepes puliördögök

A pulit elég naponta egyszer etetni. A felnőtt állatnak nincs szüksége külön vitaminra, agyonreklámozott csodatápszerekre. Konyhai diribdarabbal, ételmaradékkal megelégszik. Persze, mi úgy vesszük észre, legjobban a magyaros kosztot szereti.

A puli eredetileg terelőkutya. Sokan azt állítják, hogy terelésre nem is kell betanítani. Azért az ő számára is adódnak nehezen megoldható feladatok. Például, amikor egyetlen egy birkát kell kitevelnie a nyájból; éppen azt, amelyiket a pásztor valami okból kiszemelt. Bizony ügyeskednie kell akkor is, ha az akol szűk kapuján kell behajtani a teméntelen birkát! A birka a legbutább állat, és még akkor sem menekül, ha ég az akol. Egy jó puli mindig megőrzi lélekjelenetét, kihajtja őket; ha kell, még a hátukon is végigszalad, hogy mögéjük

kerüljön. Ha valakinek alkalma adódik arra, hogy egy pásztorkutyák számára rendezett terelőversenyt megnézhesen, ne szalajtsa el! Csodálatos élményben lesz része!

Az öreg ördög maga

Az utóbbi században egyre több puli került be a falvakba, a városokba. Ott a házőrzést is komolyan veszi. Őrző-védő ösztöne jó szolgálatot tesz. Bizony a kapun kívül tartja az érkezőt, amíg a gazda elő nem bukkan! Rá lehet bízni a baba-

kocsiban fekvő kiscagdát, akit a kertben órákig is előrizget. A másik puli az autóban alszik, és tökéletes tolvajriasztó. Akadtak emberéletet mentő, állatokat megvédő pulik, sőt őrző-védő rendőrpulik is voltak régen.

A kutyák szabványleírását mindig a származtató ország határozza meg. Kis csatározás után leállították a törpe- és óriáspulik tenyésztését, és megtiltották a pulik kifésülését és nyírását, ami főleg Amerikában volt divatban. Külföldön a puli a legelterjedtebb magyar kutyafajta.

ÖSSZEFOGLALÁS

A magyarok kedvenc kutyája, nemzeti fajtája. Eredetileg pásztorkutya volt, mára jó házőrző lett belőle. Okos, eleven, a családi körbe nagyon jól beilleszkedik, kicsit hangos. Jellegzetes fajtatulajdonsága a nemezesedő vagy zsinórokba lecsüngő, hosszú szőre. Füle lelóg, farkát előre csapva hátára felfekteti. Teste oldalról nézve négyzet alakú. Többféle színárnyalatban fordul elő.

Svéd tenyésztő díjnyertes pulijaival

Illyés Gyula

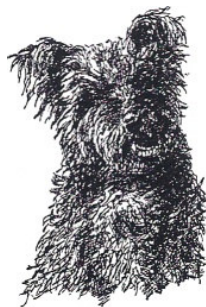
Régi vers egy kutyáról

*Dicsérik mások hálaadó
lélekkel tanítójukat,
az élet felé nekem egy
kutya mutatta az utat.*

*Vele indultam legelőszőr
az udvarból ki a világba.
Szaglászva cikázott előttem, –
Tanulékonyan én utána.*

*Futott az úton és a réten,
és hogyha valamit talált,
csahintott egyet. Szinte intett,
ahogy vígan kétlábra állt.*

*Egy ürgeluk itt – magyarázta –,
itt meg egy róka feketett.
Félméret szökkent, hogy elkapja
a fölrebbenő fürjeket.*

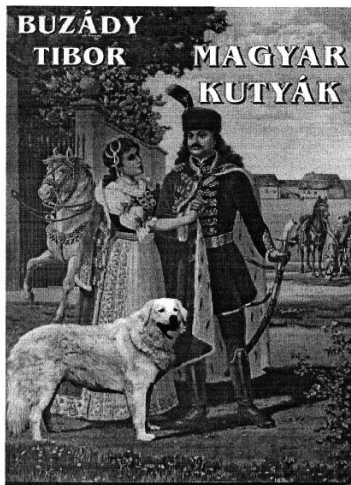
*Kavicsot dobtam a folyóba –
úszott máris. A közepén
szemrehányóan vakkantott, majd
fejcsóválva lépdelt felém.*

*Elébe térdeltem, fejét
magamhoz öleltem zavart
szívvel és néztem hű szemét,
amíg vígan arcomba nyúlt.*

*Elugrott, rázta a vizet,
fröcskölte a virágokat.
Így kellene nekem is
lerázni minden gondomat.*

*És megbocsátani neked,
játékaidat, Istenem
és játszani, míg fejemet
át nem öleled hirtelen.*

Puli
Vizsla
Kuvasz
Komondor
Magyar agár
Mudi
Pumi
Erdélyi kopó

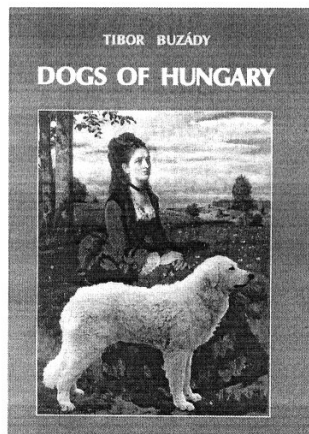

1500,-

A magyar
fajták rövid
elemzése

Kutyás
versek és
novellák

120 kép és
illusztráció

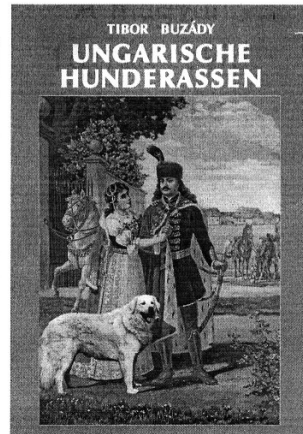
1800,-

Árusítás helyben
vagy utánvétél.

norabudapest@gmail.com

Buzády Tibor
1124 Budapest
Somorjai u. 10/b

(30)-215 9216
(1)-319 3245

1800,-